

der blive foretaget de fornødne Skridt for at konstatere, hvorvidt der forelæa noget Tilfælde af manglende Ed. Jeg antager, at der med disse mig noget dunkle Ord menes, at den høitærede Formand ønskede at erfare, hvorvidt jeg vilde aflægge Ed efter den sædvanlige Formular, men hvis dette var Meningen, saa havde han jo en ganske simpel Maade, hvorpaa han kunde erfare det, idet han jo nemlig ligesom kunde have tilstillet mig Eden. Jeg var jo i Salen, og det er jo Praxis — jeg veed ikke, om det er Lov, saaledes som den erede foregaende Aaler sagde, men ialtsald er det Praxis — at Eden strax tilstilles et tilstedeværende Medlem, og den høitærede Formand kunde jo da strax have erfaret, hvorvidt jeg vilde underskrive den eller ikke. Formanden brugte imidlertid en anden Fremgangsmaade, idet han opfattede til den følgende Dag at tilstille mig Edsformularen, og han ledsagede da denne med en Skrivelse, hvis Udtryk jeg anser for fornærmelige imod mig, kjøndt jeg ikke veed, om det var den høitærede Formands Hensigt at fornærme mig. Denne Skrivelse indeholder: antager jeg, en Motivering af, hvorfor Formanden mente at kunne opfatte at tilstille mig Eden, og derfor er det, at det forekommer mig, at jeg maa have Lov til at indbringe denne Skrivelse under Debatten, idet jeg antager, at der i denne Skrivelse ligger en Motivering af, hvorfor den Opsættelse, hvorom der jo i Virkeligheden forhandles her idag, er stet. — Edsformularen lyder saaledes: „Jeg lover og sværger at holde Rigets Grundlov, saa sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord“. Jeg tænker nu, at det, som her forlanges, er, at man vil holde Grundloven, uafhængig af den Formular — som det jo ogsaa kaldes —, i hvilken Forsikringen indesluttet. Jeg mener, at det for ethvert hæderligt Menneske maa være ligesaa bindende at aflægge denne Ed, enten den Paaberaabelse, der indeholdes i Eden, stemmer overens med hans religiøse Anskuelse eller ikke. Jeg antager, at enhver Sværgende maa være sig bevidst, at han sætter hele sin personlige Hæderlighed og Bedærfhæstighed ind paa den Forpligtelse at holde Eden. Jeg skal gjøre opmærksom paa, at Staten jo tilbyder denne Ed i en bestemt Form, og at det jo efter Grundlovens § 55 — som den erede Ordfører (Suel) forleden bemærkede — er en Folkethingssmands Ret, ligesom det ogsaa er hans Pligt at aflægge Eden. Men jeg skal desuden gjøre opmærksom paa, at vor høieste Retsautoritet har udtalt, at den Enkelte aldeles intet

Krav har paa at faae Eden tilstillet i en Form, der var afsæstet efter hans særlige religiøse Anskuelse. Det er stet i en Skrivelse fra Justitsministeriet af forrige Aar, affattet i Anledning af, at en Mand, en Candidatus theologiæ, havde erklæret, at han ikke troede paa de særlig christne Dogmer, som indeholdtes i den Bibeend, som han skulde bruge som Edsformular. I den Anledning blev det Spørgsmaal indstillet til Justitsministeriet, hvorvidt der var Grund til at forelægge den Paagjældende en Edsformular, der var beregnet paa hans særegne religiøse Anskuelse. Herpaa svarede Justitsministeriet som følger. Jeg skal med den høitærede Formands Tilladelse oplæse Skrivelsen, den er kun nogle faa Linier. Der skrives saaledes: „Det følger derimod af sig selv, at der ikke ved Lov lader sig fastsætte Edsformulærer, som ere indrettede efter eller byggede paa rent individuelle religiøse Anskuelse, hvilke kunne fremtræde med en Uendelighed af Modifikationer hos de forskellige Mennesker og omstiftes fra Dag til Dag, og det kan derfor ikke anerkjendes, at der enten isølge Grundlovens Ord eller Sagens Natur skulde tilkomme hvert enkelt Individ, der, uden at slutte sig til noget Trossamfund, angiver at have dannet sig egne uafhængige religiøse Forestillinger, Krav paa at faae ved Lov eller anden almindelig Foranstaltning tilveiebragt en efter hans særegne personlige Anskuelse indrettet Edsformular“. Utsaa udtaler Justitsministeriet, at hverten Staten har nogen Forpligtelse til at tilstille den enkelte Borger en efter hans særegne Anskuelse indrettet Formular eller den Enkelte noget Krav paa at faae en saadan Edsformular tilstillet af Staten, og efter Justitsministeriets Mening er der Intet tilhinder for, at den Paagjældende, der ikke har negtet at aflægge Eden, men kun har erklæret, at de religiøse Udtryk, som anvendes i Eden, ikke stemte overens med hans religiøse Overbevisning, aflagde Eden efter den brugelige Formular. Hvis nu den høitærede Formand havde kjendst denne Skrivelse fra Justitsministeriet, anser jeg det for tvivlsomt, hvorvidt han vilde have stillet sig saaledes i denne Sag, som han har gjort. Thi det er dog urimeligt, at han skulde have fastholdt en fra Justitsministeriet saa afvigende Anskuelse, at det er nødvendigt, at den Paaberaabelse, der indeholdes i Edsformularen absolut skal være i Overensstemmelse med den Paagjældendes religiøse Anskuelse. Han har ikke denne Opsættelse, og jeg skal gaa ind paa den Opsættelse, han har, nemlig den, at den Paaberaabelse, der indeholdes i Eden,